

DIREKT36

Hvor slemt tror I lige, det står til for den frie presse i Ungarn? Sådan spurgte Gergő Sáling 17 journalist- og fotojournalistpraktikanter fra Politiken. Gergő Sáling er stiftende redaktør af det undersøgende, politiske journalistkollektiv Direkt36, og fredag formiddag havde vi aftalt et møde med ham for at høre om forholdene for kritisk journalistik i Ungarn.

Journalistkollektivet har i år været med til at afdække og beskrive Ungarns brug af den israelske spionsoftware Pegasus. Direkt36 har beskrevet brug af overvågningsværktøjet mod kritikere af Orbán-styret, herunder journalister og oppositionspolitikere. Direkt36 har også fulgt Ungarns relationer til Kina og planerne om at udvide det kinesiske Fudan-universitet med et stort campus i Budapest.

Foto: Katrine Noer

Gergő Sáling er ikke bange for at lægge sig ud med magthaverne. Det betragter han sådan set som sit vigtigste ansvar. Dårlige journalister er der ifølge ham rigtig mange af, og det gør det endnu vigtigere, at han aldrig går på kompromis med grundighed og kritisk sans.

Det kan være en utaknemmelig opgave at leve op til de journalistiske standarder, når en betydelig andel af medier og informationskanaler i Ungarn er ejet af staten eller Orbán-støtter. En dag kom Gergő Sálings søn hjem fra skole og fortalte, hvordan andre i skolen havde kaldt hans far for en løgner og en statsfjende.

KLUBRÁDIÓ

Fredag eftermiddag besøgte vi Klubrádió, en kommerciel radiostation, der sender nyheds- og aktualitetsprogrammer. Efter 20 år med kritisk journalistik på radiobølgerne lykkedes det ikke stationen at vinde retten til at forny deres sendelicens på FM-båndet, der stod til at udløbe i februar 2021. Ifølge Klubrádiós nyheds- og aktualitetsredaktør, Mihály Hardy, var den officielle begrundelse for afslaget fra Ungarns svar på Radio- og tv-nævnet, at stationen ved flere lejligheder havde indsendt nogle data om mandagen, som nævnet skulle have modtaget allerede om fredagen.

Foto: Katrine Noer

Klubrádió har længe været en torn i øjet på Orbán, og det er nok her man finder den egentlige forklaring på, hvorfor radiostationen ikke længere kan findes på FM-frekvensen. Hjælpen er til gengæld at hente hos trofaste lyttere, der på eget initiativ iværksatte et frivilligt netværk. De hjalp bl.a. nogle af stationens ældre lyttere med at installere internet i boligen, så de fortsat kunne lytte til radioens indhold, da den overgik til at sende internetradio.

Mihály Hardy fortæller, at Klubrádió prøver sagen hos EU-domstolene. Men de ved, at det er en langsommelig proces, og en sejr er ingen garanti. Efter en stor indsats med at indsamle midler er det altså lykkedes dem fortsat at producere og sende kritisk journalistisk indhold og fastholde størstedelen af deres lyttere på web.

DOHÁNY STREET SYNAGOGUE

Budapest har et større jødisk mindretal. Det estimeres at knapt 437.000 ungarske jøder blev sendt i koncentrationslejre under 2. verdenskrig. De fleste blev sendt til Auschwitz, og langt de fleste blev slået ihjel. Vi fik søndag en rundvisning i Dohány Street Synagogue og på synagogens kompleks, der også bestod af bl.a. en nyere, mindre synagoge, en kirkegård og et mindesmonument for krigens mange ofre.

Foto: Katrine Noer

DEN FRIE PRESSE

Så hvor slemt står det lige til for den frie presse i Ungarn? Vi var i hvert fald mange af Politikens praktikanter, der gik en smule nedslåede fra møderne med Direkt36 og Klubrádió. Det er ikke gratis at lægge sig ud med magthaverne. De vil nemlig gå langt for at så tvivl om de kritiske journalisters troværdighed, og i værste tilfælde bliver medier lukket eller opkøbt af staten, hvorpå ledelsen erstattes af Orbáns støtter.

Udfordringerne understreger vigtigheden af det arbejde, som de kompromisløse journalister udfører på Direkt36 og Klubrádió.

Der skal lyde en stor tak til Journalistforbundets Kreds 1 for deres generøse støtte, der gjorde det muligt for os at tage på studietur.